

Plüton'da Yeni Ufuklar

Plüton 1930'da keşfedildiğinde Güneş Sistemi'nin dokuzuncu gezegeni olarak kabul edilmişti.

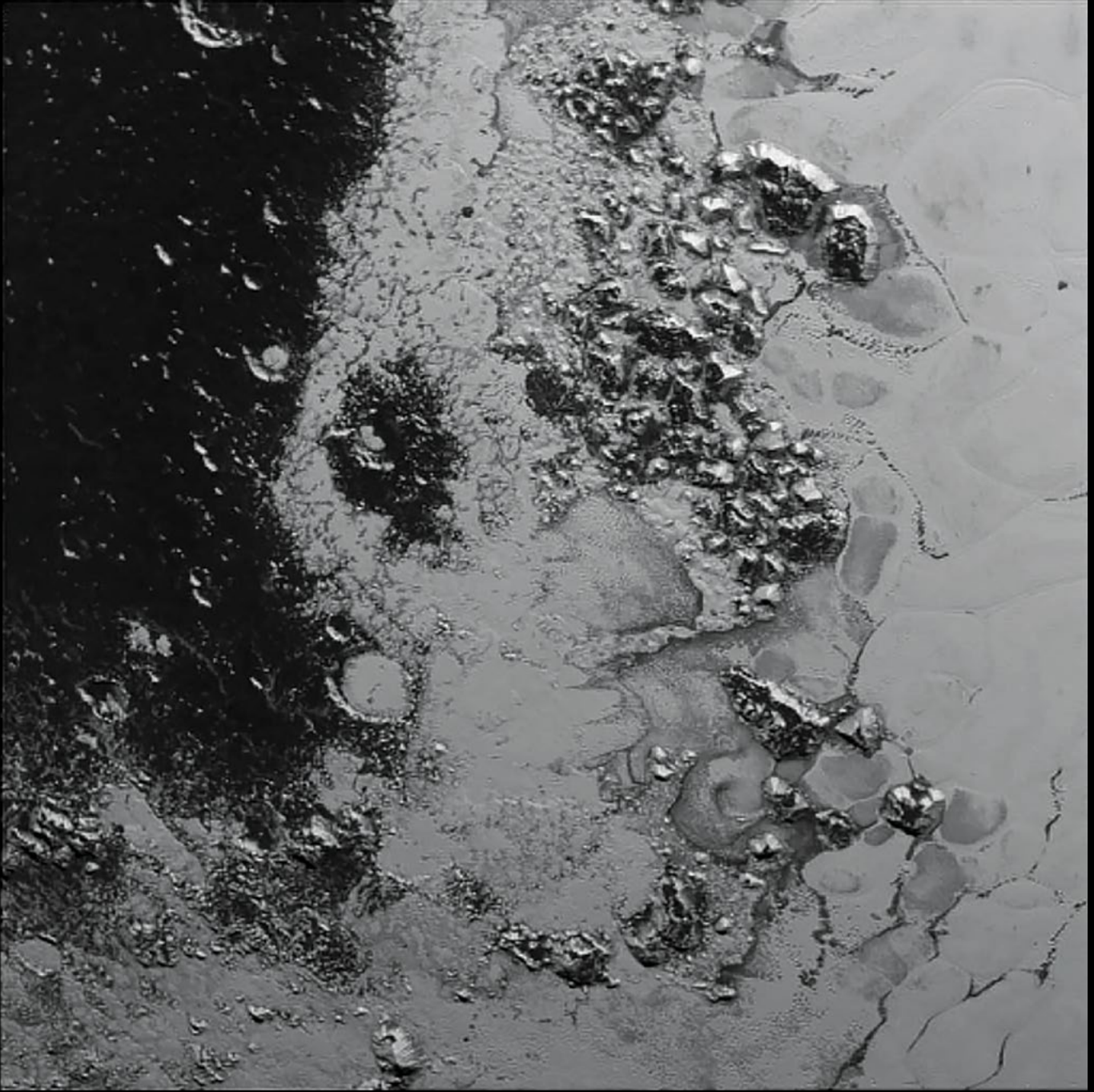
Ancak daha sonra yapılan gözlemler Plüton'un yörüngesinin civarında çok sayıda irili ufaklı gökcismi olduğunu gösterdi. 2005 yılında keşfedilen Eris'in kütlesinin Plüton'ununkinden daha büyük olduğunun anlaşılmasından sonraysa Plüton gezegen statüsünü kaybetti.

Bugün Plüton cüce gezegen olarak sınıflandırılıyor.

Plüton'u da içine alan Kuiper Kuşağı'nda Plüton'un yanı sıra Makemake ve Haumea olarak adlandırılan iki cüce gezegen daha var.

Plüton'un bu fotoğrafında görülen kalp biçimli bölgeye Plüton'u keşfeden gökbilimci Tombaugh'un adı verilmiş.

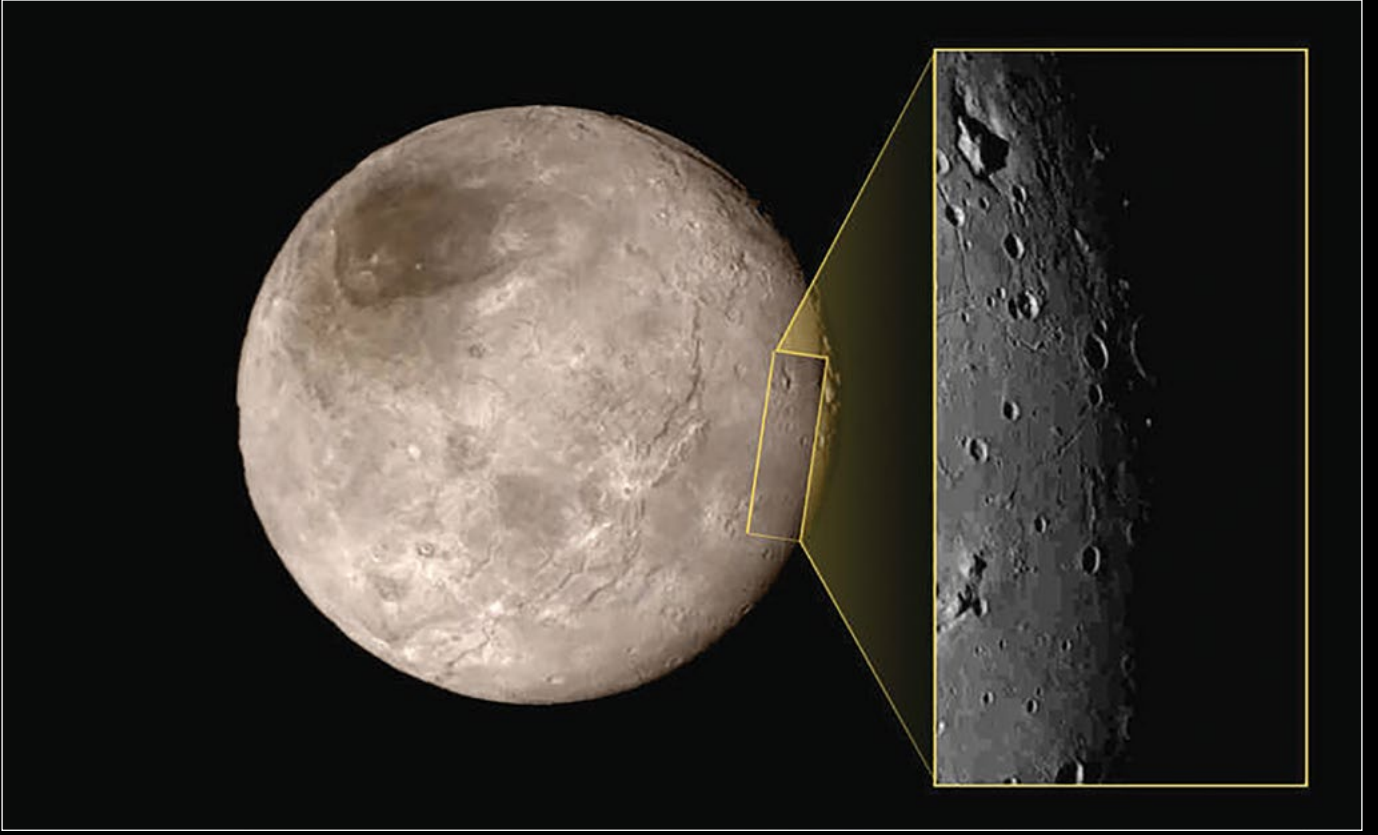

Çapı Dünya'ninkinin beşte biri, kütlesiye Dünya'ninkinin beş yüzde biri kadar olan Plüton'un beş uydusu var. Bu uyduların en büyüğü olan Charon'un çapı Plüton'ununkinin yarısından daha fazla. Bu yüzden Plüton ve Charon ikili cüce gezegen sistemi olarak da kabul ediliyor. İki gökcisminin ortak kütle merkezlerinin etrafında dönmesi yaklaşık olarak 6,4 gün sürüyor. Günberi konumundayken (Güneşe en yakın konumdayken)

Güneşe uzaklığı yaklaşık olarak 30 AU (Dünya ile Güneş arasındaki mesafenin 30 katı) olan Plüton'un Güneş'in etrafında bir kez dönmesi yaklaşık olarak 248 yıl sürüyor. Yani Plüton keşfedildiği 1930 yılından beri henüz bir kez bile Güneş'in etrafındaki dönüşünü tamamlamadı.

Geçmişte Plüton ile ilgili bilgilerimizin tamamı yeryüzündeki ya da Dünya'nın etrafında dönen teleskoplarla yapılan gözlemlere dayanıyordu. Ancak 9,5 yıl önce

uzaya gönderilen *Yeni Ufuklar* uzay aracı bu durumu değiştirdi. *Yeni Ufuklar*, yaklaşık 5 milyar kilometre yol aldıktan sonra 14 Temmuz'da cüce gezegenin yakınından geçerken Plüton ve Charon'u detaylı bir biçimde inceledi. Üzerinde yedi ayrı bilimsel cihaz bulunan uzay aracının elde ettiği tüm verileri Dünya'ya göndermesi 16 ay sürecek. Ancak şu ana kadar yeryüzüne ulaşan fotoğraflar bile çok heyecan verici.

Charon'un bu fotoğrafında bir çukurun içinden yükselen bir dağ görülüyor.

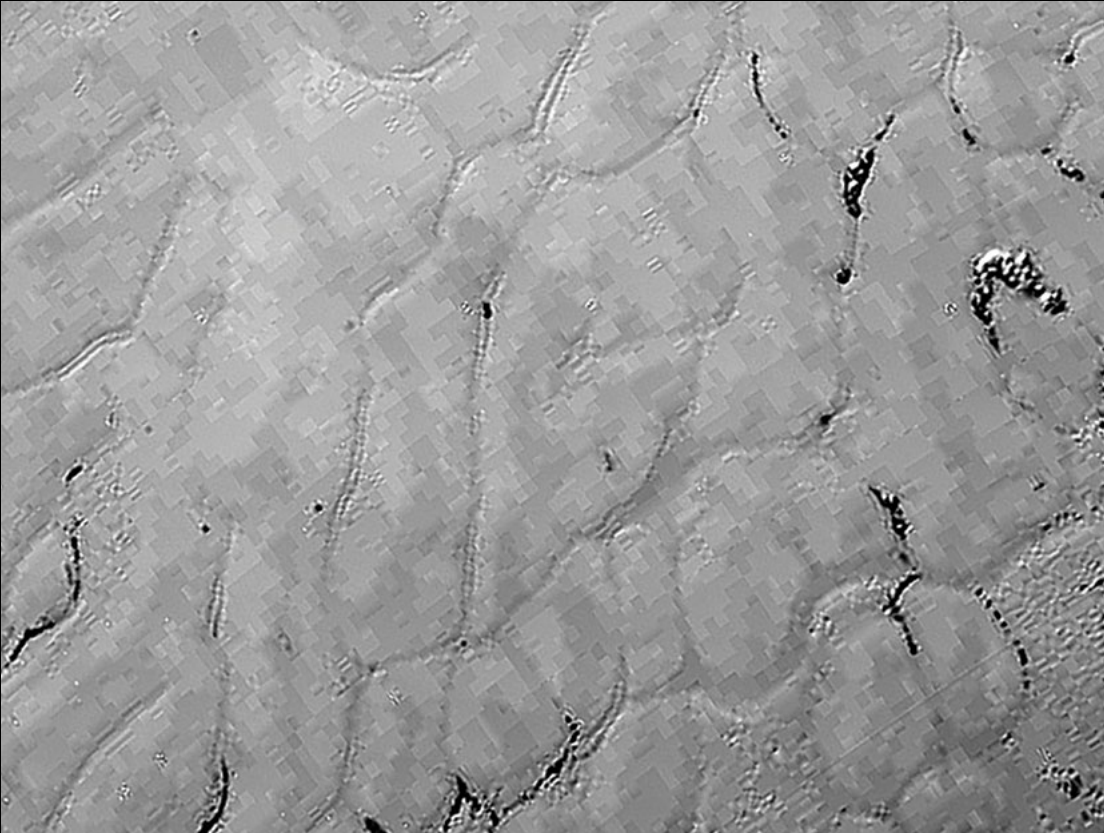
Plüton ve uydusu Charon

Charon'un 14 Temmuz'da *Yeni Ufuklar* tarafından çekilen fotoğrafı

Yapılan gözlemlerin en önemli sonuçlarından biri Plüton'un çapının daha hassas biçimde ölçülmesi oldu. *Yeni Ufuklar*'ın elde ettiği son verilere göre Plüton'un çapı 2370 kilometre. Her ne kadar Plüton'un kütlesi Eris'ten daha küçük olsa da çapı Eris'ten daha büyük. Plüton, Güneş Sistemi'ndeki hacimce en büyük dokuzuncu gezegen olma unvanını koruyor.

Yeni Ufuklar'ın çektiği fotoğraflarda Plüton'un yüzeyinde yüksekliği 3500 metreye varan buz dağları olduğu görülüyor. Charon'un yüzeyindeyse derinliği Dünya'daki Büyük Kanyon'un altı katı kadar olan çatlaklar var.

Plüton'un yüzeyinde azot, metan ve karbonmonoksit buzları var. Kozmik ışınların ve Güneş'ten gelen morötesi ışınların sebep olduğu kimyasal tepkimeler karmaşık hidrokarbon moleküllerinin oluşmasına yol açıyor. Yüzeydeki karanlık bölgelerin nedeninin ise bu hidrokarbon molekülleri olduğu düşünülüyor.

Tombaugh bölgesinin detaylı bir görüntüsü